Грамадскае незалежнае выданне, выходзіць з верасня 1995 года

Газета Уладзіміра Кудзінава

СЕРАДА

№ 47 (76)

19 чэрвеня 1996 года

Цана па падпісцы – 444 руб.
цана ў розніцу – 700 руб.

"ВРАГ" НАЙДЕН. ЭКОНОМИКА ПОВЕРЖЕНА

ПИСЬМО ИЗБИРАТЕЛЯМ

Уважаемые избиратели! Уважаемые жители района! Взяться за перо меня вынуждают исключительные обстоятельства нездорового ажиотажа, которые нагнетаются вокруг ТПФ „Ивацевичи" вот уже с осени прошлого года и по сей день определенными силами в нашем районе и за его пределами, в том числе – районной газетой „Івацэвіцкі веснік". Эта газета, как пишет ее редактор Г. Радюк, „...уже не раз в информационном плане рассказывала о тех событиях, которые происходят в торгово-промышленной фирме „Ивацевичи" и вокруг нее после проверки ее работниками налоговых инспекций по Брестской области и Ивацевичскому району (как известно, проверка эта состоялась в октябре 1995 года и показала, что в фирме „Ивацевичи", которую возглавляет В. А. Кудинов, ныне депутат Верховного Совета Республики Беларусь, далеко не все обстоит благополучно с точки зрения налогового законодательства". Какие были основания у Г. Радюка для подобных ложных утверждений? Может он или другие сотрудники газеты знакомились с материалами и актами проверки работы фирмы, решением Брестского хозяйственного суда? Нет. Доступа к названным документам эти люди не имели. Может проводили свое журналистское расследование, для чего приходили в фирму, просили дать им информацию, познакомить с нужными документами? Нет. Не проводили, не приходили, не просили познакомить. Тогда откуда такая уверенность в утверждениях, такая безоглядная смелость в оценках, которые больше смахивают на приговор „врагу народа"? Причин, заинтересованностей много, о них я скажу попозже. Главную ж причину назову: все 70 с лишним лет существования советской власти люди, стоящие у ее руля, во время народных бедствий искали не пути подъема экономики,а врагов, которые якобы этой экономике развиваться не дают. В результате – миллионы „врагов народа" расстреляны, замучены в ГУЛАГах, а экономика повержена в бездну разрухи и по прогнозам многих отечественных и зарубежных политиков находится в нашей республике накануне коллапса.

В очередной раз „Івацэвіцкі веснік" настойчиво предлагает своим читателям ознакомиться с подробностями проверки деятельности ТПФ „Ивацевичи" в интервью „Вините самих себя" (№ 42 за 8 июня с. г.). Автор интервью Г. Радюк уверяет жителей района, что эта-де информация уже исходит от тех, кто знает, как он пишет, дело не понаслышке, а именно – от начальника контрольного управления государственной налоговой инспекции по Брестской области О. С. Кульбеды. Эта уверенность подкрепляется тем, что Ольга Степановна уже выступила с заметкой под заголовком „Не пристало депутату выдавать черное за белое" в „Народной газете", где обличает депутата В. Кудинова не только в нарушениях налогового законодательства, но и в грехах морального толка. Путь она избрала „верный" – от теоретической подкладки обоснования противостояния между частным предпринимателем и государством к „разоблачению" этого конкретного предпринимателя. Очнись на минуту Карл Маркс, он бы Ольге Степановне пятерку поставил за утверждение, что „... в настоящее время у них (государства и предпринимателя – **авт.**). разные цели. И тогда, как государство есть выражение нашей коллективной жизни, то предпринимательство есть выражение крайнего индивидуализма". Неграмотно с точки зрения философских определений и терминов, но зато классовое чувство каково! Предприниматели, люди большого, среднего и мелкого бизнеса, на коих плечах держатся и процветают все зажиточные страны Европы и Америки, всего мира, у нас объявляются новоявленными марксистами „выражением крайнего индивидуализма". Как говорится, неча с ними шутковать, надо разоблачать.

Что Ольга Степановна и пытается вместе с Г. Радюком сделать, ссылаясь на акты проверки деятельности ТПФ „Ивацевичи" работниками налоговых инспекций Брестской области и Ивацевичского района. И вот тут Ольга Степановна не только грешит против истины, но и обнаруживает свою неосведомленность по многим пунктам акта проверки деятельности ТПФ „Ивацевичи". Возникает сомнение: а вообще знакомилась ли она с названным актом? Проведем сверку, если можно так сказать, ее утверждений с подлинным актом проверки и действительным состоянием дела.

Итак, О. С. Кульбеда утверждает:

1) что по результатам проверки правильности исчисления, полноты и своевременности уплаты налогов и других платежей фирме было доначислено платежей и финансовых санкций на сумму 9.952,1 млн. рублей. В действительности эта сумма равнялась поначалу 9.209,7 млн. рублей, а потом уменьшена до 8.739.010.470 рублей;

2) что из названной суммы доначислений 800 миллионов рублей сокрытых налогов, штрафных и финансовых санкций были приняты безоговорочно руководством фирмы. В действительности – руководство фирмы не приняло на себя вины за сокрытие налогов, штрафных и финансовых санкций ни на один рубль;

3) что в ходе проверки было установлено занижение валового дохода по заправочной станции фирмы. Этого факта нет в акте;

4) что в ходе проверки были установлены факты неполного зачисления выручки на расчетный счет фирмы. Этого факта нет в акте;

5) что проверка деятельности ТПФ „Ивацевичи" была обычной и в ней принимали участие 55 работников налоговых инспекций и налоговой полиции, по два человека на объект. В действительности, на момент проверки в фирме было 30 торговых и производственных объектов и офис. Каждый объект был задействован 3–4 проверяющими. В офисе и на складе их сразу работало по 5 человек. Итого всего – более 100 человек;

6) что профессиональный уровень налоговых инспекторов высок (видимо, О. С. Кульбеда имеет здесь ввиду и себя). О каком профессиональном уровне можно говорить, если Брестский хозяйственный суд признал недействительным в сумме 4.116.504.027 рублей акт проверки государственной налоговой инспекции по Брестской области от 17.11.95 г. с частичными изменениями от 24.11.95 г. и соответствующее им распоряжение государственной налоговой инспекции по Ивацевичскому району от 01.12.95 г. о взыскании в безакцептном порядке в доход бюджета с ТПФ „Ивацевичи" 8.739.010.470 рублей. **То есть, все обвинения фирмы в сокрытии доходов и соответственной невыплаты налогов, а значит и нанесении вреда государству признаны необоснованными.**

За нами остались штрафы за нарушение порядка ведения кассовых операций и порядка осуществления расчетов, которые мы также оспариваем (иск уже подан в хозсуд) ибо не чувствуем вины за собой в этом плане. Ущерба государству мы не нанесли, когда в мае–июне прошлого года продали за наличные деньги в фирменном магазине № 15 райцентра заезжим покупателям товара на сумму около двух миллиардов рублей. Разве закон запрещает это делать? Нет. Выручку мы, как и следует, сдали в банк. Эти деньги были использованы в районе на выплату пенсий, помощи, на другие нужды. Но за эту операцию нам насчитали 4 миллиарда рублей штрафа. Это же – разбой на большой дороге!;

7) что в ходе дополнительной проверки установлено, что в целях сокрытия выручки и фальсификации результатов первоначальной документальной проверки в бухгалтерском учете ТПФ „Ивацевичи" за август–сентябрь 1995 года после составления первоначального акта были внесены умышленно исправления и из подшивок изъяты отдельные товарно-транспортные накладные и иные документы. Судом эти факты не подтверждены. Это – ложь и обыкновенная фальсификация;

8) что налоговая инспекция стоит на защите интересов государства, всех граждан, что правомерность действий проверяющих в общем была подтверждена. Я же утверждаю, что налоговые инспекции Брестской области и Ивацевичского района действовали во вверенной мне фирме незаконно и тем самым нанесли государству материальный вред на сумму более 3 миллиардов рублей. Об этом свидетельствует решение хозсуда об отсутствии в фирме нарушений налогового законодательства. Чьи же интересы защищали налоговые работники? И о чьих интересах сейчас пекутся Кульбеда и Радюк, чью честь мундира защищают? О ком говорит О. С. Кульбеда, когда заявляет в интервью, что „сейчас очень любят говорить о тяжелом состоянии государства и предлагают много рецептов оздоровления. Но при этом **никто** не видит в себе причины тяжелого состояния и **никто** не желает выполнять хотя бы те минимальные требования, предъявляемые государством к своим гражданам"? Не о себе ли? Разве государство наше не потерпело от разорения такой крепкой ранее фирмы, как „Ивацевичи"? Разве государству не нужны те 500–600 миллионов рублей налогов и неналоговых платежей, которые исправно выплачивала фирма ежемесячно? Разве около 300 человек, бывших работников фирмы, не потеряли работу, не пополнили армию безработных, не сели, грубо говоря, на шею и без того бедному государству? Каким цинизмом надо обладать, чтобы преподносить разбойную акцию налоговой инспекции и тех, кто ее направлял, как благо для государства и его граждан!

Уважаемые избиратели! О. С. Кульбеда и Г. Радюк предлагают ТПФ „Ивацевичи" и ее руководству в разорении фирмы винить себя. Образ „врага"-предпринимателя лелеется этими людьми. Почему? Да потому, что руководителям этих людей, в данном случае местной власти, райисполкому, нужно чем-то отвлекать людей от своей бездеятельности в решении экономических вопросов. Легче же у предпринимателя В. Кудинова отобрать незаконным образом 180 гектаров земли и вынудить порезать весь скот подсобного хозяйства, которое на этой земле стоит, чем организовать и наладить работу и этого подсобного хозяйства, и фермерства. Дай волю этим людям, они завтра же заберут у В. Кудинова и других таких же предпринимателей все то, что еще осталось. Заберут и проедят за месяц. Кого потом будем раскулачивать, чью собственность делить поровну на всех? Или кого, подобно начальнику государственной налоговой инспекции по Ивацевичскому району К. В. Мельниковой, будем заставлять оказывать бесплатно дорогостоящие услуги и тут же упрекать в том, что этого нельзя делать?

Уважаемые жители района! Моя совесть чиста перед вами и перед государством. Я – человек дела, в сутки работаю по 12–14 часов. Только в труде вижу выход из кризиса. Но этот труд должен быть высокоорганизованным, защищенным от нечестных людей, политиканствующих бездельников. Беларусь сейчас ориентируется Президентом на рыночный социализм, который предполагает создание благоприятных условий для предпринимательства. Я не утратил еще надежды на справедливость и обратился к Президенту с депутатским запросом о создании комиссии по оценке правомерности действий налоговых инспекций Брестской области и Ивацевичского района в отношении ТПФ „Ивацевичи", а также о правомерности действий Ивацевичского райисполкома по изъятию земли от подсобного хозяйства фирмы. Я также требую в депутатском запросе привлечь к ответственности всех тех должностных лиц, которые разгромили ТПФ „Ивацевичи" и тем самым нанесли вред государству и обществу. Я жду от Президента ответа и действий по восстановлению справедливости.

В. КУДИНОВ,
директор ТПФ „Ивацевичи",
депутат Верховного Совета
Республики Беларусь.

ОТ РЕДАКЦИИ. Как нам стало известно, эта же статья-опровержение направлена В. Кудиновым на прошлой неделе в редакцию районной газеты „Івацэвіцкі веснік" для публикации. В соответствии со Статусом депутата Верховного Совета Республики Беларусь и Законом „О печати и других средствах массовой информации" она должна быть опубликована в ближайшем номере „Івацэвіцкага весніка" без всяких правок и сокращений.

У няспыннай плыні жыцця чэрвень – месяц асаблівы. Гэта – час дзяржаўных экзаменаў у школе, пасля якіх на самастойны шлях жыцця выходзяць маладыя члены нашага грамадства. Гэта – і час выпрабавання для настаўнікаў, якія дэманструюць якасць навучання і выхавання моладзі. Нарэшце, гэта і час выпрабавання для ўсяго грамадства, якое павінна даказаць сваю жыццяздольнасць, прадастаўляючы юнацтву неабходныя магчымасці да далейшай вучобы ці ўладкавання на працу.

Менавіта праблемам якасці навучання, будучыні выпускнікоў, наогул школы, месцы настаўніка ў сённяшнім жыцці, яго прэстыжы і ацэнцы грамадствам яго дзейнасці, накіраванай на фарміраванне інтэлекту нацыі, прысвечана інтэрв'ю дырэктара Яглевіцкай сярэдняй школы Яўгена Яўгенавіча ПІШЧАВА:

● КОЛА ДУМАК

РЭФОРМА ШКОЛЫ ПАТРЭБНА, АЛЕ...

– Наша школа, як, напэўна, і любая іншая, знаходзіцца цяпер у цэнтры супярэчлівасцей, народжаных сённяшнім нялёгкім жыццём. З аднаго боку, мы маем зладжаны працаздольны калектыў педагогаў, які імкнецца старанна выконваць ускладзеныя на нас функцыі па выхаванню і навучанню дзяцей. Гэта пацвярджаюць гадавыя адзнакі ў дзённіках вучняў, а таксама вынікі дзяржаўных экзаменаў, якія трымалі дзевяцікласнікі і адзінаццацікласнікі. Апошнія (а іх 12 чалавек) амаль усе здалі экзамены на добра і выдатна. Алена Залеская стала медалісткай.

З другога боку, мы з болем назіраем, як падае ў дзяцей цікавасць да вучобы. Цяпер настаўніку нярэдка даводзіцца выслухоўваць заявы ад таго ці іншага вучня аб тым, што „навукай" грошы не заробіш...

– Ці не ідуць гэтыя заявы ад таго, што школа не дае практычных уменняў, прафесіянальнай арыентацыі ці дае тыя ж урокі па даўно накатанай і гладка адпрацаванай акадэмічнай схеме?

– Я адкажу адмоўна і на першую частку пытання, і на другую. Школа прадастаўляе магчымасць набыць у яе сценах практычныя ўменні, нават пэўныя спецыяльнасці. Дзяўчынкі, напрыклад, у нашай школе праз сістэму ВВК, могуць стаць кулінарамі і кухарамі, юнакі – механізатарамі і вадзіцелямі. Школа дае і пэўныя ўяўленні аб рабоце чалавека ва ўсіх сферах яго дзейнасці. Можа не ў поўнай меры, але дае. Што датычыць урокаў, то педагогі цяпер адышлі ад акадэмічнай схемы і практыкуюць пераважна ўрокі новага тыпу – залікі, КВЗ, экскурсіі і г. д.

Тут справа ў іншым. У тым, што, на маю думку, 60 працэнтаў ведаў, якія мы імкнемся даваць вучням, не спатрэбяцца ім у жыцці. Праграмы і падручнікі катастрафічна перагружаны фактамі, лічбамі, даведкамі. Узяць, напрыклад, падручнік „Гісторыя Беларусі" для 8 класа пад рэдакцыяй М. Біча. У тэксце даўжэзных параграфаў – суцэльныя лічбы. Так, дзесяты параграф тэмы „Транспарт. Прамысловасць. Гарады" налічвае 150 лічбаў. Які вучань іх запомніць?

Наогул выкладанне гісторыі стала справай сёння нялёгкай. Гэта ж адзін з прадметаў, па якому Міністэрства адукацыі не прапаноўвае настаўнікам прадметнага часопіса. З падручнікамі – неразбярыха. Альбо іх зусім няма, як у 10–11 класах, альбо хранічна не хапае, альбо яны непрыдатныя для вучняў. Цяжка ў такіх умовах вучыцца, але цяжка і працаваць настаўнікам. Трэба перабудоўваць сваю работу, пастаянна выпшукваць матэрыял для ўрокаў, павышаць кваліфікацыю.

Далей. Ніяк не стыкуюцца нашы жаданні і магчымасці пры навучанні дзяцей у плане матэрыяльнага забеспячэння і вучобы дзяцей, і работы настаўнікаў. Паглядзіце, наша школа лічыцца на нядрэнным рахунку ў раённым аддзеле адукацыі, а мы не маем ні актавай залы, ні спартыўнай, ні сталовай. Прыбудова да школы ўзводзіцца пяць гадоў, нейкіх зрухаў у бліжэйшым будучым ў гэтым будаўніцтве не прадбачыцца. Рамонт класаў (і гэта стала сістэмай) вядзецца з дапамогай бацькоў і спонсараў, сярод якіх, дарэчы, была і ТПФ „Івацэвічы". На ўсю школу ёсць адзін тэлевізар. Пра набыццё відэаапаратуры ніхто цяпер і не заікаецца. Сорамна гаварыць, але ні школа, ні кожны канкрэтны настаўнік асобна не маюць магчымасці выпісваць у патрэбнай колькасці газеты і часопісы, спецыяльныя выданні. Вы ўяўляеце, які ўзровень можа быць у педагога, які абмяжоўваецца ў чытанні, самаадукацыі? І гэта – не віна яго, а бяда. Агульнавядома, як цяпер плацяць нам заработную плату. Вось атрымалі аванс за май. Напярэдадзе – водпускі, а выплаты адпускных не прадбачыцца...

– А калектыў вашай школы ўдзельнічаў у той акцыі галіновага прафсаюза, калі настаўнікі вырашылі, нарэшце, прыгразіць уладам забастоўкай у верасні гэтага года?

– Удзельнічаў. Грошай на своечасовую выплату зарплаты ці на патрэбы матэрыяльнай базы школаў тым не менш не прадбачыцца. Прэстыж настаўніка катастрафічна падае. Пра які прэстыж можна гаварыць, калі настаўнік цяпер вымушаны думаць пра соткі, гной, пра тое, дзе ўзяць транспарт, каб поле апрацаваць. Настаўнік – чалавек бедны, яму часта прыходзіцца ісці на паклон і да начальства, і да ўладаў, нешта выпрошваць. Тут і сам сябе перастаеш паважаць нярэдка...

– Але што, што трэба зрабіць, каб становішча змянілася?

– Што зрабіць? Грамадства і школа – адно цэлае. Калі хварэе грамадства, то ці можа адчуваць сябе здаровай школа? Я асабіста,ды і пераважная большасць настаўнікаў і нашай, і іншых школ схіляюцца да думкі, што мы павінны ісці да рынку. Вядома, рынку цывілізаванага, які існуе ў развітых краінах. А яго асновай павінна быць прыватная ўласнасць. Чалавек будзе сапраўдным гаспадаром, калі будзе уласнікам.

– Тут мы, Яўген Яўгенавіч, уваходзім ужо ў сферу палітычную...

– Нічога не зробіш. Нельга выхоўваць чалавека ў нейкай ізаляцыі ад усяго таго, што адбываецца ў рэспубліцы, у тым ліку ад палітычнай сітуацыі. Я лічу, што нашы дзеці павінны ведаць сапраўдную гісторыю Беларусі, шанаваць мову свайго народа, паважаць яго звычаі і абрады. Дарэчы, у нашай школе паспяхова працуе гурток „Спадчына", якім кіруе мовазнаўца Васіль Васільевіч Пякарскі. Вучні добра вывучылі гісторыю вёскі Яглевічы, існуючыя тут абрады, фальклор.

Тым не менш, я лічу, што школа павінна быць аддзелена ад палітыкі. Ёю, як ва ўсім цывілізаваным свеце, няхай займаюцца дарослыя прафесіяналы. Дзяцей жа трэба выхоўваць на агульначалавечых каштоўнасцях. Гэта страшна, калі школа (а гэта было зусім нядаўна) выхоўвае дзяцей на прамовах партыйных сакратароў, правадыроў...

– Успомнім тут пра рэлігію. Якое месца, на вашу думку, павінна заняць яна ў сістэме выхавання дзяцей?

– Дазвольце мне адказаць на гэтае пытанне так: у школах цяпер няма партрэтаў Леніна, мы адмовіліся ад камуністычнай ідэалогіі. Але мы нічога і ўзамен дзецям не далі. Мы ўсё яшчэ знаходзімся ў пошуку. Ці не задоўга цягнецца гэты пошук?

Што датычыць рэлігіі і царквы, то гэта – не толькі догмы, абрады. Гэта – вялікая духоўная культура, спадчына, накопленая стагоддзямі. Я глыбока паважаю пачуцці веруючых, як прыклад успрымаю іх паводзіны ў жыцці і быце...

– А самі верыце ў Бога?

– Калі адказваць зусім чэсна, то я хацеў бы мець сапраўдную веру. Лічу, што яна ўзвышае кожную асобу. Але я – чалавек свайго часу, і школа майго часу, скажам так, была вельмі аддаленай ад Бога. На жаль...

– Так, у нашым жыцці было шмат таго, што дастойна не толькі жалю. Памятаю, нам, выпускнікам 1962 года, абяцалі,што мы будзем жыць пры камунізме. Смешна гэта цяпер. А што вы абяцаеце сваім выпускнікам?

– Нічога не абяцаем. Гэта пазіцыя, прынамсі, сумленная. Проста падказваем, раім, куды пайсці вучыцца тым, хто мае здольнасці. Пра працаўладкаванне – маўчым. Што скажаш, калі самім настаўнікам цяпер пагражае скарачэнне...

– Ідуць гаворкі пра скарачэнне класаў-камплектаў. Дык няўжо адпаведна гэтаму настаўнікі будуць папаўняць рады беспрацоўных?..

– На жаль, так. У нашых дзевятых класах, напрыклад, 32 вучні. Калі іх аб'яднаць у адзін клас, то пасадзіць мы зможам толькі 24. Для астатніх проста не будзе месца. Мы чакаем, такім чынам, рэформу школы. На сваім вяку, як гаворыцца, я бачыў, прынамсі, пяць рэформаў школы. Цяпер будзе яшчэ адна...

– У вас адносіны да яе адмоўныя?

– Чаму? Рэформа школы патрэбна, але не дзеля скарачэння кадраў. Яна патрэбна для таго, каб рэфармаваць усю сістэму адукацыі дзяцей: аблегчыць, пазбавіць перагрузак праграмы, змяніць сістэму ацэнак, зрабіць абавязковым 10-цігадовую адукацыю, даць школе новыя падручнікі па грамадскіх дысцыплінах. Наогул, забяспечыць на належным матэрыяльным узроўні працэс навучання і выхавання. Тут і мясцовыя ўлады павінны крыху больш пра школу клапаціцца. Напрыклад, райсавет больш пільна, на думку настаўнікаў, павінен кантраляваць выкарыстанне раённага бюджэту. Чаму атрымліваецца так, што менавіта справа выхавання і навучання дзяцей, гэта значыць справа нашай будучыні, фінансуецца па рэштковаму прынцыпу? Мы, настаўнікі, спадзяёмся, што час і інтарэсы Беларусі прымусяць і пераканаюць усіх нас у неабходнасці належнай увагі да патрэбы школы.

Л. ЦАЛУЙКА.

●

НА ЗДЫМКУ: дырэктар Яглевіцкай сярэдняй школы Яўген Яўгенавіч Пішчаў.

Фота П. ЛУЧЫЦА.

● ВАША ЗДАРОЎЕ

Калі хочаш быць здаровым – прышчэплівайся!

Так-так, хто не зрабіў яшчэ сабе прышчэпку ад дыфтэрыі, трэба паспяшаицца. Не адкладвайце гэту важную справу, як кажуць, у доўгую скрынку. Вас па-ранейшаму чакаюць з 8-мі да 17-ці гадзін штодня ў 18-м кабінеце раённай паліклінікі, калі вы жывяце ў райцэнтры, і ў мясцовых паліклініках і ФАПах, калі вы пражываеце на перыферыі.

Наогул жа кампанія па правядзенню антыдыфтэрыйных прышчэпак у нашым раёне, па сутнасці, падыходзіць да свайго завяршэння. Прышчэпкамі ахоплена не менш 95-ці працэнтаў як гарадскога, так і сельскага насельніцтва. Называючы гэту лічбу ў размове з нашым карэспандэнтам, загадчыца тэрапеўтычнай службы райпаліклінікі адзначыла сур'ёзны падыход медыцынскага персаналу да ахопу людзей прышчэпкамі супраць дыфтэрыі. На працягу апошняга месяца людзей у белых халатах можна было сустрэць ва ўстановах і арганізацыях, на прадпрыемствах і ў калгасах, у пад'ездах шматпавярховых дамоў і кватэрах уласнікаў прыватнага жылля. Гэта і забяспечыла плён у антыдыфтэрыйнай кампаніі. Цяпер, на стадыі яе завяршэння, „адлоўліваюцца" апошнія з тых, хто па той ці іншай прычыне яшчэ не „прышчапіўся". У асноўным медыкі засяродзілі свае дзеянні на наведванні людзей па месцы іх жыхарства. Балазе, загадзя былі складзены неабходныя спісы і візіты такія насяць, калі можна так сказаць, мэтанакіраваны характар.

Застаецца дадаць, што для тых, у каго супрацьдыфтэрыйная прышчэпка зараз была першай у жыцці, прыйдзецца яе паўтарыць праз месяц ці нават праз больш працяглы час. Наконт гэтага лепш за ўсё параіцца з медыкамі. Тут трэба сыходзіць з таго, што адной прышчэпкі можа аказацца недастаткова, каб гарантавана абараніць сябе ад магчымасці захворвання дыфтэрыяй. Ігнараваць жа сваім здароўем аніяк нельга.

М. МІКАЛАЕЎ.

АД АЎТАРА. *Нам, двум супрацоўнікам „Газеты Уладзіміра Кудзінава", зрабіла антыдыфтэрыйныя прышчэпкі медсястра В. З. Казак. Пры гэтым прыгаворвала: „Не бойцеся, хлопчыкі, у мяне лёгкая рука". Сапраўды лёгкая, Вольга Зіноўеўна. Дзякуем Вам за гэта і жадаем поспехаў у вашай высакароднай працы.*

● НА СЕЛЬСКІХ СКРЫЖАВАННЯХ

ПАПРАЦУЕШ ДА ПОТУ – ПАЯСІ Ў АХВОТУ

ГЭТЫ выраз, узяты ў аснову загалоўка, быў пачуты намі на палетках калгаса імя Чарткова, якія раскінуліся за вёскай Хадакі. Так супала, што ледзь прыехалі мы з в. а. галоўнага агранома гаспадаркі Інай Васільеўнай Юрчык на тое поле, дзе высаджвалася расада капусты, як падышоў час абедзеннага перапынку. А тут і машына з абедамі пад'ехала.

– Чым смачным сёння пачастуеш нас, Света? – запытаўся адзін з падышоўшых механізатараў.

– А гэта ад вас залежыць. Калі добра працавалі сёння, то і добры абед вам будзе, – весела адказала раздатчыца абедаў Святлана Мікалаеўна Русаковіч.

– А мы заўсёды добра працуем. У нас свой дэвіз: „Папрацуеш да поту – паясі ў ахвоту", – мыючы пад кубкам з вадою рукі, прамовіў сярэдняга росту хлопец з густой шавялюрай на галаве.

– Вось гэта правільна. Калі так, дык налятай – падзешавела. Абед сёння сапраўды смачны, – напаўняючы першую міску духмяным варывам, скамандавала Святлана Мікалаеўна.

Пакуль механізатары і паляводы сілкаваліся пасля паўдня працы пад гарачым сонцам, агранам І. В. Юрчык расказала аб ходзе палявых работ у калгасе. Своечасова правялі сёлета ў гаспадарцы веснавую пасяўную кампанію. Мо з некалькі гадзін усяго давялося неяк механізатарам папрацаваць на пазычаным паліве, а потым такога ўжо не здаралася. Хапала, дзякуючы разваротлівасці калгаснага кіраўніцтва, і бензіну, і саляркі. Затрымак у правядзенні палявых работ не было на працягу ўсёй вясны.

Разнастайнае сёлета поле калгаса імя Чарткова, усё на ім вырошчваецца, пачынаючы ад зерневых і заканчваючы гароднінай і садавінай. Радуюць вока цяпер густыя ўсходы ячменю, які займае ў гаспадарцы 250 гектараў, Марскімі хвалямі, гэтак велічна і спакойна, калыхаецца сваім калоссем 210-цігектарнае жытнёвае поле. Каб забяспечыць кармавую базу для грамадскай жывёлагадоўлі, 150 гектараў адвялі пад кукурузу, 20 – пад авёс, 10 гектараў – пад караняплоды, 70-цігектарную плошчу займаюць у гэтым годзе ў калгасе пасевы лубіну.

Спадзяюцца хадакоўскія працаўнікі, што сёлета будуць як след забяспечаны цукрам: ажно на 85-ці гектарах размешчаны пасевы салодкіх карэнняў. Павінен, па перакананню калгасных аграномаў, і ўрадзіць ядрэнны ўраджай цукровых буракоў. Пасевы іх цяпер надзвычай чыстыя. Праўда, пэўная работа дзеля гэтага была праведзена: у барацьбе з пустазеллем выкарыстоўваліся такія высокаэфектыўныя прэпараты, як „Раундап" і „Эптам". Дорага яны абыходзяцца калгаснай касе, але затраты на іх потым цалкам акупляюцца. Таму на што-што, а каб мець хімічныя сродкі знішчэння пустазелля, у калгасе грошай не шкадуюць. Тым жа „Раундапам" апрацавалі і палеткі бульбы. Яе няшмат садзяць у гаспадарцы, не больш дваццаці гектараў звычайна займае „другі хлеб". Частка вырашчанага ўраджаю закладваецца ў сховішчы для ўласных патрэб, для таго ж харчавання людзей падчас правядзення адказных палявых работ. Частка рэалізуецца ці то заезным пакупнікам, ці то ў які гарадскі рэстаран, як гэта было зроблена не вельмі даўно, калі паўтары тоны бульбы прадалі ў Брэсце па 3500 рублёў за кожны кілаграм. Няшмат, канечне, клубняў прададзена, але ўсё ж нейкая капейчына зароблена. А капейка да капейкі – глядзіш, і папоўнілася калгасная каса грашыма. Апошняя ж сёння на кожным кроку трэба, ды немалыя. Ніхто бясплатна не дасць ні хімікатаў, ні скажам, таго ж элітнага насення аўсу гатункаў „Асілак" і „Эртбрафт", якое сёлета прыйшлося закупіць, каб не карыстацца больш насеннем 3-й рэпрадукцыі.

Гонарам калгаса ўжо які год з'яўляецца гароднінная поле. Гэта морква, якую высявалі на 10 гектарах, і 3,5 гектара цыбулі, і трохгектарная „градка" сталовых буракоў, і тыя ж пяць гектараў капусты, расада якіх высаджвалася на нашых вачах. Прыемна было чуць ад калгасных аграномаў І. В. Юрчык і М. У. Паўлюковіча пра тое, што займаюцца яны вырошчваннем гародніны не столькі з мэтай атрымання ад гэтага высокіх прыбыткаў, колькі дзеля забеспячэння ўласных патрэб у іх. Хіба дрэнна было тое, што летась калгаснікі маглі ажно да позняй восені набываць па прыймальнай цане добрыя гуркі? Ахвотна бяруць яны і капусту. А на тэрыторыі гаспадаркі, да ўсяго, два дзіцячыя садкі, выхаванцам якіх свежая гародніна толькі на здароўе ідзе. Штогод у калгасе імя Чарткова з пачаткам палявых работ арганізоўваюць гарачае харчаванне земляробаў і нарыхтоўшчыкаў кармоў, і зноў-такі вырашчаная ўласная гародніна, як кажуць, да месца, бо дзякуючы ёй абеды атрымліваюцца таннымі.

Што ж, прыемнага вам апетыту і поспеху ў працы, шаноўныя.

М. РЫМАЧ.

НА ЗДЫМКУ: праца працай, а абед – па раскладу. Тут жа, у полі, бо для земляроба кожная гадзіна цяпер дарагая.

Фота П. ЛУЧЫЦА.

● ШКОЛЬНЫ МЕРЫДЫЯН

БЫЛО ЧАМУ ПАВУЧЫЦЦА

Свой апошні ў гэтым навучальным годзе збор правялі намеснікі дырэктараў па выхаваўчай рабоце школ раёна. Месцам збору была абрана Запалянская сярэдняя школа менавіта таму, што тут добра пастаўлена работа па адраджэнню нацыянальнай культуры і спадчыны народа.

Школа ўразіла сваёй чысцінёю і прыгажосцю інтэр'ера. Прыгожы роспіс сценаў здзівіў прысутных сваёй адметнай цеплынёй і спакоем. Дарэчы, роспіс зроблены рукамі выпускнікоў школы, якія закончылі мастацкія вучылішчы рэспублікі.

Людміла Васільеўна Прысмыцкая, арганізатар раённага аддзела адукацыі, пазнаёміла з раённай комплекснай праграмай маральна-прававога выхавання вучняў. Лідзія Іванаўна Шчурко, дырэктар Запалянскай СШ, расказала аб рабоце школы-садка, якой з'яўляецца ўзначальваемая ёю школа. Гэта адзіная ў раёне школа такога тыпу, у якой навучаецца крыху больш за сотню вучняў і 19 дзяцей трохгадовага ўзросту. Матэрыяльная база школы дазваляе такім дзецям знаходзіцца тут: для іх ёсць спальны, гульнявы і класны пакоі, да ўсяго, усе яны размяшчаюцца ў ізаляваным ад іншых класаў месцы.

Намеснік дырэктара школы па выхаваўчай рабоце Антаніна Іванаўна Зайко распавядала аб рабоце школьных дзіцячых арганізацый. А працуюць у школе в. Заполле аб'яднанне малодшых школьнікаў „Нашчадкі", сярэдніх школьнікаў – „Скарынаўцы", старэйшых – „Калінаўцы". Распрацаваны статут для кожнай з гэтых арганізацый, маюцца знакі адрознення, свой гімн і дэвіз. Вышэйшым кіруючым органам пералічаных аб'яднанняў з'яўляецца вучнёўскі сход.

Затым удзельнікам семінара быў прапанаваны шэраг мерапрыемстваў. Сярод іх – абрад „Дзяды", у якім удзельнічалі вучні 10-га класа Наташа Коваль, Вольга Стась, Пеця Крышталь, Лена Ціток, Саша Зайка. Сямікласнікі паказалі „Зажынкі" – абрад, які запісаны ў іхняй роднай вёсцы. Суправаджаўся ён песнямі, замовамі, якімі карысталіся нашы продкі. Быў тут і першы сноп, упрыгожаны кветкамі з вянком, і „барада" – купка нязжатага жыта, якую заўсёды пакідалі ў час жніва, каб быў лепшым будучы ўраджай. Хораша спявалі Таня Смольская, Наташа Рабчэня, Аляксандр Вясна і іншыя. Але асабліва спадабалася выступленне дзяцей – выхаванцаў школьнага садка. Яны тыўчым спявалі беларускія народныя песні „Купалінку" – Даша Руцкая, „Як за гаем-гаем" – Гражына Сапёла, „Быў у мяне сівы конь" – Юра Сапёла, „Камарык" – Наташа Ціток.

Вельмі многа зрабіў і робіць для Запалянскай сярэдняй школы па нацыянальнаму адраджэнню духоўнай спадчыны настаўнік беларускай мовы і літаратуры Алесь Фаміч Зайка, які прайшоў і праехаў з вучнямі не адну сотню кіламетраў па родным краі, збіраючы багаты матэрыял для школы. Ён расказаў і паказаў слайды тых мясцін Беларусі, дзе пабывалі запалянскія школьнікі. Гэта і Полацк, і Мір, і Нясвіж, і возера Свіцязь, і іншыя памятныя мясціны нашай рэспублікі.

Удзельнікі семінара адзначылі, што ўся гэта работа вядзецца ў школах раёна дзякуючы намаганням намеснікаў дырэктараў-арганізатараў па выхаваўчай рабоце. Але вельмі шкада, што гэту пасаду ў многіх школах скарацілі зусім, альбо пакінулі толькі паўстаўкі. На семінары прагучала думка, што гэту работу выконваць напаўсілы немагчыма, а за такую аплату яе ніхто рабіць наогул не стане. Таму можам загубіць усё тое добрае, што ўжо напрацавана, калі кіруючыя і фінансавыя органы раёна не перагледзяць свайго падыходу да гэтай важнай справы.

У. СЛІЖ,
намеснік дырэктара Амяльнянскай СШ па выхаваўчай рабоце.

● ТАКОЕ ВОСЬ ЖЫЦЦЁ

"ШУКАЮ РАБОТУ"

НЕВЯЛІКУЮ ШЫЛЬДАЧКУ З ТАКІМІ СЛОВАМІ МОГУЦЬ ПАЧАПІЦЬ САБЕ НА ГРУДЗІ НЕ АДНА СОТНЯ ЧАЛАВЕК, А 1050 АФІЦЫЙНА ЗАРЭГІСТРАВАНЫХ БЕСПРАЦОЎНЫХ У РАЁННЫМ ЦЭНТРЫ ЗАНЯТАСЦІ (ПА СТАНУ НА 1.06.96 Г.)

І толькі каля дваццаці працоўных месцаў могуць прапанаваць сёння работнікі цэнтра чалавеку, страціўшаму работу.

Беспрацоўе. Слова гэтае мы доўгі час лічылі толькі „заваёвай" капіталізму. У нашым сацыялістычным грамадстве праца знаходзілася для ўсіх і кожнаму. Прайшло колькі год, навучыліся раптам усе – ад рабочага да міністра – лічыць грошы і пачаліся ... скарачэнні. Эканамісты на прадпрыемствах раптам убачылі, што тую працу, якую выконваюць дзесяць чалавек, могуць выканаць і пяцёра. Нікому не сталі ў нас патрэбныя асобныя віды прадукцыі і завод зачыніў адзін цэх, другі... А недзе і наогул спынілася вытворчасць – неплацяжы, даўгі, адсутнасць матэрыялаў. І апынуліся людзі на вуліцы. Куды пайсці чалавеку? Ды яшчэ калі ён мае прафесію настаўніка, інжынера-электроншчыка, тэхнолага...

Настаўнікі і электроншчыкі сёння не патрэбны нікому. Патрэбны будаўнікі ў аўтабазу райспажыўсаюза і МГП „Івацэвічы", вартаўнікі ў пазаведамасную ахову. ПМК-11 чакае да сябе бульдазерыста і экскаватаршчыка. Ёсць вакансія страхавога агента па быценскай зоне ў Дзяржстраху. Калі вы знаёмы з мальбертам і пэндзлямі, то паспрабуйце звярнуцца ў райспажыўсаюз, магчыма, вас возьмуць мастаком-афарміцелем. Камбінат бытавога абслугоўвання акрамя шаўца ботаў у вёску Гошчава і прыёмшчыцы заказаў у Квасевічы прапануе яшчэ каму паспрабаваць свае здольнасці ў якасці дылера па збыту трыкатажных вырабаў. Прыборабудаўнічы завод, які толькі нядаўна праводзіў скарачэнне, сёння зноў запрашае да сябе электрыка, механіка, газаэлектразваршчыка, майстра ў цэх. Ды становішча на заводзе такое, што не вельмі туды спяшаюцца спецыялісты. А калгас „Бальшавік" застаўся без галоўнага бухгалтара. Патрэбен адзін спецыяліст упраўленню сельгасхарчу, ды спецыяліст не просты, а аператар персанальнай ЭВМ і пры тым з вышэйшай адукацыяй. Яшчэ малочная лабараторыя ў Майску чакае лабарантку.

Якое з гэтых месцаў самае лепшае адносна грошай і працы – хто ведае. У раёне сёння хіба што гаргаз мае высокі аўтарытэт сярод людзей у гэтым сэнсе. Іншы раз і па паўгода чакаюць людзі ў нелегальнай чарзе, каб туды трапіць. І робіцца спецыяліст з вышэйшай адукацыяй, праграміст, звычайным тэхнікам...

Мара, бадай, кожнага – папрацаваць за мяжой. І таму аб'явы такія, дзе нейкая фірма прапануе працу ў далёкім замежжы, прачытваюцца асабліва ўважліва. А між тым, сапраўдных фірм, якія гарантуюць сапраўдную працу і сапраўдныя заробкі, вельмі мала. Ліцэнзію на права фарміраваць рабочыя групы маюць толькі некалькі фірм.

СП „Белост" знаходзіцца ў Мінску і набірае рабочых-будаўнікоў для работы ў Ізраілі. Фірма „Брасот" таксама размяшчаецца ў Мінску і таксама накіроўвае будаўнікоў у Ізраіль. Тымі ж будаўнікамі займаецца і гомельская фірма ПКП „Маіма".

Бабруйскае ЗАТ „Дар" займаецца стварэннем кадравага банка дадзеных для арганізацыі рабочых груп для працы ў краінах Еўропы, Скандынавіі, Амерыкі, Расіі.

У блізкім нам Брэсце прыватная прадпрымальніца можа прапанаваць вам працу ў ФРГ у сем'ях заможных гаспадароў: за хатняй гаспадаркай глядзець, за дзецьмі хадзіць.

Больш падрабязную інфармацыю аб гэтых фірмах жадаючыя могуць атрымаць у раённым цэнтры занятасці. Там жа і пра наяўнасць вакансій можна атрымаць самую свежую інфармацыю. Бо жыццё наша сённяшняе вельмі імклівае, усё хутка мяняецца. І толькі адно застыла, расцягнулася ў бясконцасць – нашае ўсеагульнае падзенне ў яму эканамічнага крызісу.

Дарэчы: 200–250 чалавек штомесяц звяртаюцца ў раённы цэнтр занятасці, каб падказалі месца ўладкавання на работу.

В. ГАПЕЕЎ.

● ЗДАРЭННІ

ЛЁС? ВЫПАДКОВАСЦЬ? НЕАХАЙНАСЦЬ?

Якім бы ні быў адказ на гэтае пытанне, вынік ён ужо не зменіць – 24-гадовы хлопец, бацька трохгадовага дзіцяці, застаўся без нагі.

...У памяшканні пральні Івацэвіцкай райбальніцы праводзіўся касметычны рамонт. Ніхто з прысутных не мог спачатку нават нічога ўцяміць, як рабочы, відаць, аступіўшыся, упаў з козлаў. Адна нага яго трапіла прама ў вакенца накрыўкі працуючай цэнтрабежнай машыны для выкручвання бялізны. Праз момант рабочы быў на падлозе. Але без нагі да калена...

Чаму ўпаў з козлаў рабочы? І чаму побач працавала машына? Чаму нага магла трапіць унутр машыны? Пытанні без адказаў, вядома ж, не застануцца. Знойдуцца і вінаватыя. Але якое б пакаранне іх не чакала, змяніць нешта істотнае ў жыцці чалавека, стаўшага ў росквіце сілаў, вы бачайце, калекам, яно не зможа.

В. ВОСАВЕЦ.

БЯСПЛАТНЫЯ АБ'ЯВЫ

● *Меняю 1-комнатную квартиру общей площадью 27 кв. м в Ружанах (военный городок) на 1-комнатную в Ивацевичах. Телефон 2-41-60 (г. Ивацевичи).*

● *Продаю новую детскую кроватку. Телефон 2-41-60.*

● *Продаются автомашины „ВАЗ-2101" и „ВАЗ-2106". Годы выпуска 1976 и 1980. Цена договорная. Телефон 2-22-49.*

● *Продаётся 4-комнатная кооперативная квартира. Звоните, пожалуйста, в любое время по телефону 2-22-49.*

● *Продаётся автомашина „Ауди-80" 1980 года выпуска в хорошем состоянии. Телефон 2-15-28 (после 18.00).*

● *Продаю импортное свадебное платье, размер 46–48. Обращаться в любое время по адресу: г. Ивацевичи, ул. 70 лет Октября, 5, кв. 63.*

● *Продаётся автомобиль „ВАЗ-21063" 1987 года выпуска. Пробег – 110 тысяч километров. Телефоны: Ивацевичи – 2-12-38 (в рабочее время); Коссово – 3-27-51 (в вечернее время).*

● *Недорого продаётся бывший в употреблении полный комплект оборудования для домашней фотолаборатории. Обращаться в любое время по адресу: д. Чемелы, ул. Центральная, 81. Телефон 56-2-56.*

СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕМ

Уважаемую Галину Ивановну МИСКЕВИЧ из Ивацевич горячо и сердечно поздравляем с днем рождения. Желаем здоровья, благополучия, успехов.

Пускай душа не знает холода,
Как теплый день, как сад в цвету,
Пусть будет сердце вечно молодо,
Добром встречая доброту.

Коллектив Ивацевичского районного центра гигиены и эпидемиологии.

***

Дорогая, милая наша Светлана Алексеевна БАСАЛАЙ из Ивацевич! С днём рождения тебя, любимая!

Пусть морщинка пролегла,
Пусть в глазах усталость,
Твои годы – не беда,
Разве это старость?!
Дни пусть будут краше.
Крепче, чем гранит,
Счастье в доме нашем
Пусть тебя хранит.

Муж, сын, свекровь, Саша, Женька, две Светы.

***

Дорогую МАТВЕЙЧИК Тамару Николаевну из г. Ивацевичи поздравляем с днём рождения.

Желаем счастья и добра, желаем жизни полной,
Желаем радости с утра до самой ночи поздней.
Пусть будет жизнь твоя прекрасной,
В семье погода только ясной.
Пусть льются нежных слов потоки,
Пусть радость в доме бьёт ключом,
Не режут слух слова – упрёки
И беды будут нипочём.

Брат Саша и невестка Алла, брат Гена и невестка Галя, племянники Гена, Павлик и Лёшка.

***

Дорогая и любимая наша Риточка – Маргарита Ивановна БЫЦКО из Ивацевич. С днём рождения тебя, родная!

Желаем счастья и добра, желаем жизни полной.
Желаем радости с утра до самой ночи поздней.
Желаем в жизни все успеть, душой и сердцем не стареть,
Здоровье, бодрость сохранить и много-много лет прожить.

Дети, мать и отец.

***

Дорогая наша жена, мамочка и бабушка Вера Владимировна МАКСИМЧИК из Белавич! Поздравляем тебя сердечно с 60-летием.

Пусть морщинка пролегла,
Пусть в глазах усталость,
Твои годы – не беда,
Разве это старость?
Пусть любовь тебя бодрит,
Дни пусть будут краше –
Крепче будет, чем гранит,
Счастье в доме нашем.

Муж, дочери и сыновья, зять, внуки.

***

Дорогая наша жена и мамочка Анна Васильевна КРИШТОПИК из д. Заполье! Мы все очень радуемся твоему дню рождения и от всего сердца поздравляем тебя с ним.

Живи, родная, до 100 лет.
Тебя мы любим, уважаем.
И с днём рожденья поздравляем,
Здоровья, радости желаем.
И пусть счастливое сиянье
Не сходит вечно с твоих глаз.
Мы все с тобою, дорогая,
И знаем мы – ты любишь нас.

Муж Николай, дети Лена, Саша, Оля.

Дарагая наша пляменніца Святлана КРЫШТОПІК з Івацэвічаў! Прымі нашы самыя шчырыя віншаванні з днём нараджэння.

Желаем счастья и добра,
И долгих-долгих лет цветенья,
Улыбок, нежности, тепла
В твой светлый праздник –
День рожденья.

Цёця Аня, дзядзька Коля, Лена, Саша і Оля Крыштопікі.

***

Уважаемый Николай Александрович МОЛОШ!

В день Вашего дня рождения примите от нас искренние поздравления и пожелания крепкого здоровья, счастья и долгих лет жизни.

Желаем жить без огорчений
Не знать обид, не знать утрат.
И пусть отличное здоровье
Вам будет лучшей из наград.

Женщины автошколы БелОСТО.

***

От всей души поздравляю с днём рождения дорогого друга Александра Николаевича ТОЛОЧКО из д. Подстаринь. Желаю здоровья, исполнения мечты, долгих-долгих лет жизни.

Желаю счастья, только счастья,
Желаю горестей не знать.
Желаю вечно улыбаться
И никогда не унывать.

ПОДРУГА.

***

Мілая, дарагая мая сяброўка Валянціна ДЗЯМ'ЯНЕНКА з Зялёнага Бору! Горача віншуем цябе з юбілеем – 40-годдзем з дня нараджэння.

С днем рожденья тебя поздравляю,
Поздравление шлю под баян
И, как женщине лучшей, желаю
Море счастья, любви – океан.

Твая Аня з Заполля.

***

С днём рождения поздравляем Светлану Александровну КАСЬЯНИК. Счастья тебе, родная, вечной молодости, крепкого здоровья!

Опять ушёл из жизни год.
И стала старше ты немного.
Все шире круг твоих забот
И всё прекраснее дорога.
Но не грусти ты о годах,
В любых годах свой вкус и сладость.
Лишь были бы с тобой всегда
Любовь, семья, здоровье, радость.

Друзья Алла и Гена.

● СЛУЖБА 01

Маленькі хлопчык запалкі ўзяў...

Тэндэнцыя росту пажараў назіраецца летам далёка не выпадкова. У дзяцей пачынаюцца летнія школьныя канікулы, а гэта менавіта тая пара, калі большасць маналетніх гарэзаў цалкам аддадзены самі сабе. Канкрэтнага, а тым больш карыснага занятку яны сабе не знаходзяць, а накіраваць іх энергічныя дзеянні да станоўчых спраў няма каму. Вось і знаходзяць нашы дзеці найбольш цікавы, падыходзячы занятак у гульні з запалкамі. Як вынік гэтаму – шматлікія пажары, якія ўчыняюць дзеці ў дамах і гаспадарчых пабудовах, у лясах і на тарфяніках – усюды, куды могуць пранікнуць іх цікаўныя, дапытлівыя позіркі. Аб праўдзівасці і абгрунтаванасці гэтых радкоў яскрава сведчаць апошнія выпадкі, калі буйное полымя пажару інтэнсіўна шугала па падворках, збегшы з дзіцячых рук і знішчаючы ўсё магчымае. Аднак ускладаць цалкам віну за ўзніклыя пажары толькі на дзяцей нельга, бо так ці інакш прамое дачыненне да гэтых, падчас трагічных падзей маюць у першую чаргу бацькі, а потым і ўсе дарослыя, якія былі відавочцамі небяспечных гульняў дзяцей, але не спынілі іх, не перашкодзілі вольнаму разгулу „чырвонага пеўня".

Менавіта так адбылося сёлетняй вясной у в. Каханова ў гаспадарцы Л. А. Валанцэвіч, а пражывае гэтая сям'я ў доме, які належыць калгасу „Даманава". У той красавіцкі дзень гаспадыня прыбірала сваю сядзібу. Згрэбенае ў кучу смецце вырашыла спаліць. Неўзабаве каля распаленага вогнішча апынуліся сыны гаспадыні: дзесяцігадовы Дзяніс і дзевяцігадовы Ігар. Хлапчукі зрабілі факелы, наматаўшы на драўляныя кіёчкі поліэтылен, падпалілі яго і накіраваліся за хлеў, дзе была складзена салома. Праз нейкае імгненне адтуль паваліў дым, забуяла полымя. Спалохаўшыся, хлопцы пачалі крычаць, а потым уцяклі з месца здарэння. У выніку агнём аказалася знішчана салома, складзеная ў стажок, пашкоджаны хлеў.

Аналагічны выпадак здарыўся і ў в. Бусяж. Тут пяцігадовая Юля Каніна гуляючы з запалкамі, падпаліла стажок сена на падворку сваёй маці Валянціны Іванаўны. А далей полымя перакінулася і знішчыла стажок саломы суседкі К. І. Рамашка.

Здарыўся „дзіцячы" пажар і ў суседняй вёсцы Галік, куды мінулай восенню пераехала з Драгічынскага раёна шматдзетная сям'я Джаман. Гаспадыня ўладкавалася працаваць на ферму калгаса „Бусяжскі" і час ад часу брала з сабой на працу трох старэйшых сыноў. Тыя альбо дапамагалі маці, як маглі, ці проста бавілі час каля жывёлін і тэхнікі. Часцёра малодшых на гэты час заставаліся дома адны. І вось аднаго разу чатырохгадовая Даша, застаўшыся адна, узяла каля газавай пліты запалкі і, схаваўшыся ў прыбудове да гаспадарчага хлява, „пагуляла" з імі такім чынам, што ў хуткім часе тут узнік пажар, які і пашкодзіў будынiну.

На вялікі жаль, такія выпадкі амаль кожны год здараюцца з нашымі дзецьмі. А адбываецца гэта ад злачыннай бездакзнасці бацькоў, іх абыякавасці і лёгкадумнасці. Надышлі чарговыя летнія канікулы ў школьнікаў. Адпачынак дзяцей у лагерах абыдзецца большасці бацькам у добрую капейчыну. А значыць, далёка не ўсе змогуць дазволіць сваім дзецям гэткую „раскошу". У трох гарадскіх, Косаўскай і шэрагу іншых школ раёна на час летніх канікул будуць працаваць таксама летнія лагеры. На які тэрмін, пакуль не вядома, на колькі хопіць выдзеленых для гэтых мэт сродкаў. Але ўжо вядома, што на пэўны час дзеці будуць знаходзіцца пад наглядам педагогаў. І ўсё-такі большасць дзяцей застанецца на працягу трох месяцаў сам-насам са сваім вольным часам. Многа дзяцей з горада выедзе на час канікулаў у вёскі да бабуль і дзядуль. Ці існуе хоць якая мізэрная гарантаванасць, што яны не прывязуць ім „вогненныя падарункі"? Каб пазбегнуць такой бяды, шаноўныя бацькі, выхавацелі, настаўнікі – увогуле ўсе дарослыя, не паляніцеся, не пашкадуйце часу на тое, каб яшчэ і яшчэ напомніць, растлумачыць сваім дзецям, выхаванцам, вучням правілы ўмелага карыстання агнём і яго крыніцамі. Раскажыце ім, выкарыстоўваючы прыклады, пра тую вялікую небяспеку. І бяду, што часам можа прынесці людзям агонь. Не дапусціце небяспечнага сяброўства вашага сына ці дачкі, унука ці пляменніка з „чырвоным пеўнем".

В. МОЛАШ, старшы супрацоўнік ЦНППБ АВПС г. Івацэвічы.

● *Продаётся новая 2-фантурная вязальная машина „Каскад". Телефон 45-3-26 (в любое время).*

● *Куплю одно- или двухкомнатную квартиру в Ивацевичах. Первый и пятый этаж не предлагать. Телефоны 35-2-84 и 35-2-45 с 8.00 до 17.00.*

● *Продаётся автомобиль „ЗАЗ". Год выпуска – 1979. Телефон 2-13-29 (в любое время).*

Газета выдаецца на беларускай і рускай мовах. Набіраецца ў Івацэвічах, друкуецца ў Баранавіцкай друкарні (г. Баранавічы, вул. Савецкая, 80). Выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу.
Фармат 420х300 мм. Аб'ём – 1 друк. аркуш.
Падпісана да друку 17 чэрвеня ў 14.00.

ЗАСНАВАЛЬНІК: гандлёва-прамысловая фірма „Івацэвічы". Рэгістрацыйны нумар 1147.

Рэдактар Лідзія ЦАЛУЙКА.

НАШ АДРАС: 225250, г. Івацэвічы, вул. Дзяржынская, 30, рэдакцыя „Газеты Уладзіміра Кудзінава". Тэлефон 2-46-30.

Рукапісы і здымкі не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні могуць не супадаць з пунктам гледжання рэдакцыі і не накладваюць на яе ніякіх абавязацельстваў. Пры перадрукоўванні спасылка на нашу газету абавязковая.

Індэкс 63959.

Тыраж 2.730 экз. Заказ № 1254.